

BESTUURSVERSLAG 2023

STICHTING LASWERK – DUDA PAIVA COMPANY

Amersfoort, 25 maart 2024

Wat is er het afgelopen jaar veel gebeurd! 2023 was een explosie van momenten waarin onze ambities en dromen samen kwamen. Het jaar waarin waar wij voor staan, nog meer zichtbaar en tastbaar werd. Daar mag het team van Duda Paiva Company trots op zijn. Wij zijn dat als bestuur in ieder geval.

We werkten in 2023 ook aan het nieuwe beleidsplan voor de cultuurplanperiode 2025 – 2028. Een plan rijk aan nieuwe, spannende, ontroerende en urgente verhalen waarmee wij onszelf uitdagen en ons publiek prikkelen. Het schrijven van het meerjarenplan dwong ons terug te kijken op onze werkwijze, onze ambities, onze ontwikkeling als artistieke organisatie en de resultaten die we bereikten in de jaren 2021 – 2023.

Duda Paiva Company is niets zonder haar artistieke en zakelijke leiding en alle mensen op de vloer. Degenen die onze ambities handen en voeten geven en onze projecten laten bloeien. Wij danken hen en onze samenwerkingspartners voor hun werk, inspiratie en toewijding.

De coproducten: Illusionary Rockaz Company, het Concertgebouworkest o.l.v. Matthias Pintscher, het Nederlands Blazer Ensemble met Claron McFadden, Rick Zwart, Holland Opera en New European Ensemble.

Onze eigen club: Josje Eijkenboom, Christiaan Koetsier, Cat Smits, Tim Velraeds, Alexander Brouwer, Lorenzo Capodiecì, Fleur Roks,, Oliver Wagstaff, Ivana Borsje, Josse Vessies, Marieke van Dis, Kim Kooiman, Evita Rigert, Flip Noorman, Conni Tromlitz, André Mello, Yazan Maksoud & Nasam Abboud, Wilco Alkema, Mark Verhoef, Daniel Patijn, Roel ter Borg, Esther Love, Sanne Danz, Leonie Leeuwenberg, Mirte Droogers, Janique Modder, Merel van Marken Lichtenbelt, Frontaal| Mirjam Nebbeling, Duda Paiva en Prisca Maas.

HET BESTUUR VAN STICHTING LASWERK

Mirjam Barendregt, Leo Spreksel, Bas Molenveld

Wat ben ik blij met dit jaar! De ruimte die ik in 2022 zag ontstaan, heb ik dit jaar in al haar verschijningsvormen en mogelijkheden kunnen benutten.

*De aftrap was met de nieuwe jeugdproductie **Kinderen van het verdwenen woud** waarin ik het publiek (jong en oud) kon laten kennismaken met de verhalen uit mijn jeugd, de magie van het land waar ik opgroeide. Een productie waardoor wijze woorden en visie van de Braziliaanse filosoof Ailton Krenak herontdekte. Ik sleepte de spelers mee naar zijn lezing georganiseerd door de mensen van Teatro Munganga en met het artistieke team ging ik naar de voorstelling *Antigone in de Amazone* van NTGent in ITA. Wij legden verbindingen tussen de wereld uit mijn jeugd en de wereld nu, in Europa. Zo ver uit elkaar in tijd, in kilometers maar zo met elkaar verbonden door de impact van de klimaatveranderingen op mensen en hun omgeving.*

*Daarna was het eindelijk tijd voor het samenwerkingsproject met het Concertgebouworkest **De wonderbaarlijke Mandarijn**. Het was een eer om met dit orkest en deze dirigent, Matthias Pintscher, te kunnen samenwerken. Het was een eerste samenwerking en wij speelden maar twee voorstellingen maar het effect op het publiek in het Concertgebouw en de Philharmonie in Essen was immens. De poppen brachten het Bartok's verhaal leven en maakten de muziek tastbaar.*

Zowel publiek, als musici en dirigent werden geraakt door de diepere laag die ontstond. Door eerdere coproducties weten wij natuurlijk al langer wat die kruising van muziek en dans/poppen kan veroorzaken. Dit project bewijst dat er nog veel meer kan.

*Aan het eind van het jaar was weer muziek en ditmaal (jeugd)opera de leidraad van een familie/jeugdvoorstelling die vanaf de kerstvakantie tot ver in 2024 in de theaters speelt. Holland Opera gaf opdracht voor prachtig libretto (Simon van der Geest) en compositie (Oene van Geel) waar ik met de poppen en dans naadloos op kon aansluiten. En ook zangers van Holland Opera en de musici van het New European Ensemble die het aandurfden ook fysiek mee te spelen, versterkten de mogelijkheden op het podium. Samen maakten wij de eigentijdse versie **Reinaert de V.** tot een feest voor het oog en oor.*

*Het meest bijzondere in 2023 was echter dat **Avatāra** de coproductie met Illusionary Rockaz Company tijdens de Nederlandse Dansdagen de Zwaan voor meest indrukwekkende podiumproductie 2023 kreeg. Dat ik op dat moment in Taiwan was met een andere productie, de solo **Bruce Marie** is tekenend voor de volheid van het jaar.*

Duda Paiva

1. ACTIVITEITEN

In de planperiode **2021-2024** ontwikkelt Duda Paiva zich verder als regisseur en artistiek leider. Die ontwikkeling voedt hij via drie paden: **maken** (het avontuur van vernieuwing), **overdragen** (het onderzoeken van de techniek, de Object Score), **doorgeven** (het begeleiden en stimuleren van andere makers in hun projecten).

Duda's ambitie zich te blijven vernieuwen door steeds andere artistieke kaders op te zoeken, krijgt 2023 een enorme boost door 3 nieuwe coproducties het daglicht te laten zien en met 5 producties, zowel landelijk als internationaal, op reis te zijn.

Wat het betekent om mens te zijn in een wereld die steeds verder afbrokkelt en de gezamenlijke zoektocht, bleef ook in dit jaar het uitgangspunt voor de projecten en activiteiten. Wij volgden nieuwe en herontdekte oude paden. Wij waren nieuwsgierig naar het onbekende en vertrouwden op het bekende. Wij namen poppen, spelers, dansers, musici, vormgevers, makers, partners en publiek mee in ons avontuur naar 'wie zijn wij en wat is ons verhaal'.

NIEUWE PRODUCTIES

KINDEREN VAN VERDWENEN WOOD

Deze planperiode hebben de jeugd/familievoorstellingen een vaste plek in ons aanbod veroverd. Het zijn de producties waarin de oervorm van Duda's techniek *de Object Score* de basis van alles wat op het podium afspeelt: verbeelding, toegankelijkheid en betrokkenheid in optima forma.

Met 'Kinderen van het verdwenen Woud' grijpt hij terug naar zijn roots in Brazilië. Naar zijn jeugd en de kracht en wijsheid van de oorspronkelijke bewoners, naar hun kijk op de wereld. Van daaruit maakt hij de vertaalslag naar de wereld van nu, de leefwereld van de kinderen en volwassenen in de zaal. Hij laat hen kennismaken met de schoonheid van de natuur en het destructieve van de mens.

Die herontdekking van de verhalen van zijn eigen jeugd wordt de leidraad voor zijn volgende jeugdproducties. Met name in de jeugdproducties, waar alle leeftijden zich verzamelen in de zaal, is het mogelijk om op magische en humorrijke wijze grote onderwerpen als klimaat een beeldend verhaal te geven.

Poppen van flexibel schuimrubber zijn onze specialiteit en komen deze productie terug als de bewoners van het woud. Om die andere wereld, de onze, ook een eigen verbeeldingskracht te geven, worden kledingstukken waaraan benen gemaakt zijn gebruikt. Door hun eigen hoofd daar aan toe te voegen zetten de spelers een andere realiteit neer en kunnen schakelen van de volwassene naar het kind.

"Duda Paiva Company weet als geen ander de gulden snede tussen acteer- en poppenspel te vinden. Eijkenboom en Koetsier wisselen moeiteloos van hun menselijke personages naar de gedetailleerde poppen die het woud vertegenwoordigen."

Theaterkrant 2023

première
herneming
lokale schoolvoorstellingen
speelplekken
vervolg

26 februari, Theater De Lieve Vrouw, Amersfoort
Icoon Theater, Amersfoort
i.s.m NEOS
kleine zaal
in 2024 in reprise

[Klik hier voor de trailer](#)

DE WONDERBAARLIJKE MANDARIJN i.s.m. het CONCERTGEBOUWORKEST

In 2021 stond *De Wonderbaarlijke Mandarijn* van Bartok al in de planning maar door Covid werd alles uitgesteld naar 2023. Wij hebben er dus meer dan zin in!

De uitdaging is groot. Niet alleen de mogelijkheid om dit orkest samen te werken en met deze dirigent (Matthias Pintscher), ook de vraag vanuit de artistieke leiding van Het Concertgebouworkest was bijzonder: maak een nieuwe visuele interpretatie met poppen en dans op basis van de oorspronkelijke aanwijzingen van Bartok. Met als onderliggend idee dat de keuzes in de compositie hierdoor beter begrepen werden.

De aanwijzingen van Bartok worden onze leidraad en al snel is duidelijk dat zijn wereld en die van ons eenzelfde spanningsveld kennen: geld tegenover armoede, kansrijk tegenover kansarm, onschuld tegen corruptie. Bartoks wereld en de onze liggen niet ver uit elkaar. Des te leuker om juist dit verhaal in de grote zaal van Concertgebouw voor het voetlicht te brengen. Duda kiest voor soberheid, de combinatie van modern en hiphop als beweging en verandert reeds bestaande poppen tot de personages van de mandarijn en het meisje.

Die soberheid, in mooi contrast met het grote orkest, de virtuoze muzikale leiding van Pintscher en de aardse klanken van Bartok, legt de verborgen lagen in het verhaal bloot. Publiek en pers zijn laaiend enthousiast. En wij ook.

Deze korte samenwerking laat de meerwaarde zien van het buiten de eigen kaders durven denken en doen. En ook de kracht van de kruisbestuiving tussen de verschillende disciplines die een nieuwe ervaring plant in de harten van het traditionele klassieke muziek publiek.

“Schuimrubberen poppen geven vernuftig diepte aan Bartoks verboden balletpantomime. (...) Degene bij het Concertgebouworkest die op het idee kwam Duda Paiva te vragen voor deze productie verdient heel veel lof. De Nationale Opera zou ook eens aan Paiva moeten denken.”

Neil van der Linden | Theaterkrant (2023)

première	14 april 2023, Concertgebouw Amsterdam
speelplek	15 april 2023, Philharmonie Essen (DE) grote zaal

REINAERT DE V. i.s.m. HOLLAND OPERA en NEW EUROPEAN ENSEMBLE

Wij sloten 2023 af met een derde muzikale samenwerking. Dit keer een Amersfoortse & Haagse samenwerking gebaseerd op het oude epos ‘Van den vos Reynaerde’. De repetities van deze familie / jeugdvoorstelling starten in de laatste maanden van het jaar en ging vlak voor kerst in première. *Reinaert de V.* eerste samenwerking van de Amersfoortse gezelschappen Holland Opera en Duda Paiva Company.

Bij eerdere samenwerkingen met muziekgezelschappen heeft Duda alle vrijheid om de muziek te vertalen in beeld. Bij de samenwerking met Holland Opera ligt dat anders. Het verhaal, gebracht als muziektheater en jeugdopera, is leidend. Hier ontmoeten twee vormen van het maken van theater elkaar. Een uitdaging die artistiek goed heeft uitpakket en die ons geen windeieren heeft gelegd. De voorstelling is op voorhand al 40 keer verkocht door Frontaal 2.0, als vrije voorstelling en als schoolvoorstelling.

Holland Opera zorgde als hoofdproducent voor de ruggengraat van de voorstelling (compositie en script) waardoor er bij aanvang heldere scènes waren. Joke Hoolboom deed de regie, bewaakte de grote lijnen en bracht alles samen: de prachtige zangers, de emotionele laag die Duda samen met de dansers en met de poppen creëerde, de musici van het New European Ensemble. In deze productie kon iedereen het beste van zichzelf inzetten. Hierdoor ontstond er een rijke, volle voorstelling van muziek, opera, poppen en dans ontstaan met kleine magische momenten waarop ingezoomd kan worden.

Klik hier voor de making off

"(...) naar de expressieve schuimrubberen poppen, maskers en kostuums van Duda Paiva Company wil je 22 blijven kijken. (...) De zangers en poppenspelers laveren tussen mens en dier: hier een leeuwenkop en berenpak, daar een kater met één mensenarm en één klauw. Hun treffende dierlijke motoriek maakt het helemaal af. Het flexibele schuimrubber is een sterke dramaturgische troef: ontroerend is het moment waarop Reinaerts dochter Rosseline haar handpop van een klein vosje tot een vormloze bal vouwt en aan haar vaders voeten achterlaat."

NRC (2023)

Première
speelplekken

december 2023, de Veerensmederij, Amersfoort
kleine zaal + grote zaal in 2023

vervolg

10x in de Veerensmederij Amersfoort
2024 januari -april Nederlandse tour + 2028 optioneel reprise

Foto: Ben van Duin

REPRISES

Natuurlijk gingen wij ook dit jaar op reprise met voorstellingen die sinds kort of al veel langer op het repertoire staan.

MATTHÄUS PASSION i.s.m NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

Onze eigen kleine paastraditie vulde dit jaar de grote zaal van Arnhem | Musis, Utrecht | Tivoli Vredenburg , Rotterdam | De Doelen, Amsterdam | Paradiso. Net als in 2022 is het voor veel bezoekers een verademing om een korte versie met blazers, poppen en dans Bach's meesterwerk te kunnen beleven. In 2024 zijn wij er weer tijdens de paasweek.

"Jullie hebben ons gisteren (bijna letterlijk) omver geblazen. Wat een zieldoorklievend mooie Mattheus Passion! Betoverend, magisch en hartverwarmend."

"Heel bijzonder om een selectie van overbekende stukken in een uitvoering door enkel blaasinstrumenten te horen. Prachtig en ontroerend!! Echt een aanrader en hopelijk wordt deze voorstelling idd zoals jullie intentie is een jaarlijks terugkerende traditie rond Pasen!"

Reacties publiek (2023)

AVATĀRA coproductie met ILLUSIONARY ROCKAZ COMPANY

Na de uitgebreide tournee in het najaar van 2022 rekenden wij alleen op een paar voorstellingen in het begin van 2023. Tot ons plezier kreeg Avatāra een buitenlands vervolg op uitnodiging van het Festival Mondial des Théâtres de Marionnettes in Frankrijk en door het nieuwe centrum voor de kunsten in Sofia, Toplo Centrala. Wij speelden voor uitverkochte zalen. In de Toplo Centrala, heeft de crew na afloop nog lang nagepraat met de ambassadeur en medewerkers van de Nederlands Ambassade. Maar ook landelijk stonden wij onverwacht in de schijnwerpers toen Avatāra tijdens de Nederlandse Dansdagen de Zwaan voor meest indrukwekkende podiumproductie kreeg.

“Avatāra heeft de jury zeer geraakt. De organische mix van de poppen van Duda Paiva en de menselijke dansers van IRC overtuigt volledig en vormt een ideale vertolking van de actuele thema’s in deze voorstelling rondom het gegeven van een zelfgecreëerd alter ego”.

Juryrapport NDD (2023)

Naast deze twee producties, speelde *Bruce Marie (2021)* voorstellingen in het buitenland maar was ook in Nederland te zien, zoals in het Rosa Spierhuis.

Blind (2015) deed het Verenigd Koninkrijk aan met onder andere een week in het Coronet Theater in Londen. Vergeten *Dieren, Verloren Zaken (2020)* was op bezoek bij kinderen in drie steden in Hongarije. En *Joe 5 (2019)* de belangrijkste voorstelling voor het Moving Parts Festival in Newcastle.

Verder waren er *uitsneden uit Joe 5, Vergeten Dieren en Verloren Zaken* als act te zien op het Limburg Festival en Duitse festivals. Tot slot speelde Tim Velraeds zijn korte voorstelling *Laatste Kans* op het Limburg Festival en de Pop en Route (de wintertijd van Puppet International) in Meppel.

“Was akelig en prachtig tegelijk!”

Publieksreactie act Joe 5 Limburg Festival (2023)

Foto: Maurice van der Meijs

WORKSHOPS

Tussen het maken door bleef er ook ruimte voor de workshops. De internationale workshops waren gekoppeld aan de presentatie van een productie. Duda reisde na afloop van *Bruce Marie* in Budapest door naar Eger en gaf daar een 3-daagse workshop aan Hongaarse poppenspelers. Josse Vessies gaf een 3-daagse workshop in Newcastle in het kader van het Moving Parts Festival en als opwarmer voor de presentie van *Joe 5*. In Taiwan gaf Duda een masterclass aan Taiwanese poppenspelers als teaser voor *Blind*. De combinatie van presenteren en workshops geven is, zeker internationaal, een ideale formule om de uitwisseling meer diepgang te geven.

In Nederland werd Duda uitgenodigd door Feikes Huis i.s.m Theater Figur een workshop te geven in Nederland. Aan deze workshop deden ook buitenlandse spelers mee.

Foto: Object Score Workshop Hongarije, fotograaf onbekend

TALENTONTWIKKELING

We ondersteunen en koesteren de volgende generatie poppenspelers, en hebben oog voor ouder wordende spelers. Spelers die langer verbonden zijn aan de Company en onze projecten bieden we de mogelijkheid om hun eigen projecten te ontwikkelen. Een van hen is Tim Velraeds. Hij begon met de *Dodo* uit *Vergeten dieren, verloren zaken* en maakte dat tot zijn eigen kleine project dat hij nog steeds binnen zijn eigen netwerk van (inter)nationale festivals speelt en vergroot daarmee de spreiding van ons werk. Intussen heeft hij zijn korte solo, *Laatste kans*, gemaakt en laat hij zich coachen door Duda en hij wordt door de Company productioneel ondersteund. Ook hier genereert hij zelf speelplekken zoals in het Limburg Festival waar hij de voorstelling in Limburgs speelde. De komende jaren willen wij dit traject uitbreiden met andere spelers.

In 2023 rondt Josse Vessies zijn nieuwe maker traject af met productie *Nobody's Sanctuary* en speelt deze in 4 theaters (Tilburg | Nieuwe Vorst + Eindhoven | Parktheater + Leiden | Ins Blau + Den Haag | HNT zaal 3).

Na een onderzoek van stoffen poppen waarin planten groeien via opblaasbare objecten, is Josse uiteindelijk toch uitgekomen bij waar zijn passie ligt, de digitale wereld. Duda volgt hem tijdens zijn omzwerving, van dichtbij en op afstand. Zij voeren gesprekken waarin hun beider visie op makerschap en de keuze voor poppen en projecten leidraad is. Het is een leerzaam proces voor beide makers.

Josse zet zijn ontwikkeling als choreograaf/digitaal kunstenaar verder voort binnen een eigen stichting. Hij blijft aan Duda Paiva Company verbonden als speler en medemaker in de projecten in het kunstenplan 2025-2028.

“Cat Smits Company is theaterfamilie van Duda Paiva Company en heeft vervolgens haar eigen stijl ontwikkeld” - Theaterkrant

“DPC was een kleine tweede familie voor me en heeft me begeleid van een beginnende jongeling tot een capabele professional door me te laten spelen, spelen, spelen en te leren terwijl ik bezig was.” - Alexander Brouwer

Het delen van onze kennis en techniek, de nieuwsgierigheid naar en interesse in andere makers en disciplines blijft ook de komende jaren een belangrijke pijler.

Foto: Conni Trommlitz

2. PUBLIEK EN SPEELPLEKKEN

Onze missie is de kwaliteit en het idioom van het visueel theater verder te ontwikkelen en de publieke belangstelling voor de discipline te vergroten. Dit doen we door voorstellingen te maken waarin mensen met verschillende achtergronden, leeftijden en voorkeuren zich kunnen herkennen.

Zonder het publiek komen onze verhalen niet tot leven. De dialoog met het publiek, het samen plezier hebben, het elkaar ontmoeten zijn cruciaal voor onze voorstellingen. Voor het creëren van die gezamenlijke beleving laden wij ruim honderd keer per jaar een bus met spullen en reizen op verschillende tijdstippen naar plekken waar ontmoeting kan plaatsvinden. Wij worden blij van een zaal waar iedereen - ongeacht leeftijd en afkomst - samenkomt om onze voorstellingen te zien en de kracht van verbeelding te ervaren. Door samen te werken met makers uit andere disciplines bereiken we publiek dat voor het eerst kennismaakt met ons werk. In de komende periode ligt de focus op het uitbouwen van onze publieksfunctie en binden van diverse publieksgroepen. Hier zijn onze drie basisprincipes - verbeelding, toegankelijkheid en betrokkenheid - leidend.

Foto: Fotograaf onbekend

PUBLIEK

In 2023 werd er weer volop getourd en speelden we met 9 verschillende producties 116 voorstellingen voor 21.985 mensen.

*"Dudapaivacompany ★ SPRING 2023: 7 SHOWS - 8 CASTS - 50+ TOUR DATES ★ We're so excited! 🗣️
We're working on so many projects right now 🚀 Which performances are you going to see?"*

socials voorjaar 2023

We openden en sloten het jaar af met twee mooie familie /jeugd (co)producties. *Kinderen van het Verdwenen Woud* trapte in februari het jaar af en werd door publiek en pers super goed ontvangen. Eind december werd *Reinaert de V.*, gemaakt i.s.m. Holland Opera en New European Ensemble, bedolven onder een sterrenregen. Beide producties trekken in 2024 nog verder het land door om nog meer kinderen en volwassenen te bereiken.

“Ik heb jullie juist in Alkmaar gezien! Wat een prachtige voorstelling, zelden zo iets moois gezien! Een hele grote staande ovatie! Niet alleen voor kinderen een aanrader!”

Publieksreactie

Klassieke muzikliefhebbers mochten hun hart ophalen bij de vier voorstellingen van de *Matthäus Passion* met het Nederlands Blazers Ensemble en de twee voorstellingen van De Wonderbaarlijke Mandarijn met het Concertgebouworkest. Zij deden dat in grote getalen want voorstellingen waren snel uitverkocht.

*“Bartóks 'Wonderbaarlijke mandarijn' is onvergetelijk in poppenchoreografie NRC
Schuimrubberen poppen geven vernuftig diepte aan Bartóks verboden balletpantomime.”*

Theaterkrant

Het publiek vond haar weg naar de zalen door inspanning van de zalen, onze coproductanten en educatie instellingen. Zij werden verleid door ons promotiemateriaal als flyers, posters en online beeldmateriaal. Door recensie en achtergrondartikelen, door online promotie. Door het publiek zelf mond tot mond, offline en online.

Het ultieme ontmoetingsmoment met publiek blijft de *touch the puppets*. In 2023 nodigden wij meer dan 100 keer na afloop van de voorstelling het publiek uit om de poppen te bewonderen en uit te proberen, selfies te maken en vragen te stellen.

ONDERWIJS

Ook dit jaar speelden wij schoolvoorstellingen. Bij jeugdvoorstellingen (*Kinderen van het Verdwenen Woud* en *Reinaert de V.*) maakt dat een groot deel uit van de speelbeurten. Niets is meer feestelijk dan een reeks volle zalen met kinderen, leerkrachten en ouders die echt zin hebben in een leuke magische ochtend of middag. Het lesmateriaal dat wij voor de voorstellingen maken wordt goed gebruikt. Wij merken dat aan de reacties van de kinderen op wat zij zien:en horen..

“Leuk eng!”

Publieksreactie

Bij producties voor volwassenen is dat geen vast onderdeel van de tour. Theaters bouwen steeds meer een relatie op met Voortgezet Onderwijs en het MBO, die de avondvoorstellingen bezoeken. Met als gevolg dat wij bij onze producties aangeven of deze geschikt zijn voor jongeren, vanaf welke leeftijd en voor welk type onderwijs. Daarnaast nodigen wij vaker klassen VO en MBO uit voor een besloten try-out tijdens de montage zodat wij reacties in een vroeger stadium kunnen peilen. De nagesprekken zijn een feest om te houden.

PUBLIEK	AANVRAAG	2021	2022	2023
totaal	21000	8356	15881	21985
Amersfoort		94	1858	2300
school	3450	1015	4297	7526
buitenland	6751	1096	889	4449

SPEELPLEKKEN

Wij hebben een stevige relatie met ongeveer 30 theaters in Nederland. De stevige relatie met speelplekken is niet alleen het resultaat van de producties die wij maken, maar zeker ook de samenwerking met Frontaal 2.0, Mirjam Nebbeling.

Het merendeel van de voorstellingen vindt plaats in de vlakke vloer theaters en de kleine zaal van de schouwburgen. Door de coproducties met het Nederlands Blazers Ensemble, het Concertgebouworkest, met Holland Opera| New European Ensemble bespelen wij incidenteel, maar niet zonder succes, in de grote zaal. Volgend jaar doen wij dat met een co-creatie met Lavinia Meijer.

Foto: Meet the puppets, fotograaf onbekend

3. IMPACT

NEDERLAND

Als maker vragen wij ons vaak af, hoe relevant zijn wij? Wat bereiken wij met de voorstellingen die wij maken? Bij het beantwoorden denken wij eerst aan de grote veranderingen die er op het wereldtoneel plaatsvinden, aan klimaat, aan geld.

Maar dichtbij in de zaal, daar gebeuren de kleine wonderen die er toe doen; zingende, lachende kinderen tijdens een schoolvoorstelling, het schoorvoetend naar het podium lopen om een pop te kunnen aanraken of een praatje te maken met een van de spelers. Het samen de magie van verhalen vertellen te beleven. Daar ligt de kern van wat willen laten gebeuren.

Door onze samenwerking met de grote muziekgezelschappen kunnen wij mensen uit hun comfortzone halen. Zowel bij het Nederlands Blazers Ensemble als bij het Concertgebouworkest toveren de poppen glimlach en ontroering op het gezicht van de klassieke bezoeker in de grote zalen. Het raakt hen in het hart. Maar niet alleen het publiek. Ook musici worden geraakt door de ontwapende impact van de poppen en dans.

Gastdirigent Pintscher bij het Concertgebouworkest is zo enthousiast over *De Wonderbaarlijke Mandarijn* en het effect van de poppen op het klassieke concertpubliek, dat hij dit project bij wijze van spreken meeneemt in zijn koffer en het aanbiedt op elke plek waar hij gastdirigent is. Dat leidde al tot uitnodigingen uit Kansas, Cincinnati en Barcelona.

Maar ook de invloed hiphop op de poppen en daarmee op het verhaal, laat zien dat het durven aangaan van samenwerkingen laat zien dat je vertelkracht vergroot en je verhaal een groter bereik krijgt. Met als hoogtepunt de zwaan voor *AVATĀRA* tijdens de dansdagen in Maastricht.

Wij hopen dat wij dit jaar ons multidisciplinaire denken en doen, meer betekenis hebben gegeven binnen de podiumkunsten en dat de *object score* door meer makers wordt gebruikt.

AMERSFOORT

Het is eerder gezegd en we schreven het in ons stedelijk meerjarenplan 2025-2028:

“Het is een feest om aan deze stad verbonden te zijn en samen te werken. De culturele energie, de diversiteit aan organisaties, het enthousiaste publiek en de cultuur ambitie voor de komende jaren laten de stad groeien en wij doen daar graag aan mee.”

In de jaren dat wij zonder vaste werkplek zitten, gebruiken wij de plekken in de stad die wij nodig hebben om onze producties te realiseren en te spelen. Ook in 2023 vergaderen we en ontmoeten we partners en makers bij Bar Beton op Amersfoort CS of in het Stadscafé op het Onze Lieve Vrouwplein. Wij monteren onze producties af in Icoon in Amersfoort Noord en Theater De Lieve Vrouw in het centrum. Wij spelen in alle theaters waar onze producties tot hun recht komen. En met NEOS werken wij aan de schoolvoorstellingen. De samenwerking met Holland Opera en het New European Ensemble met *Reinaert de V.* brengt ons terug naar de Veerensmederij en de Wagenwerkplaats waar ons nieuwe pand moet komen. In de kerstvakantie brachten we daar twee weken door en ontmoeten heel veel Amersfoorts publiek.

Wij zijn partner in de gesprekken rond de Visie toekomst podia waarin we staan voor een toekomstbestendig cultuurbeleid. En waarin niet alleen podia maar ook makers ruimte krijgen. Samen met productiehuis Kosmik staan wij hier voor.

In 2023 kreeg Theater De Lieve Vrouw door een subsidie van het Fonds Podiumkunsten de mogelijkheid om te (co-) produceren rond stedelijke talentontwikkeling. Zij heeft Kosmik en Laswerkplaats uitgenodigd samen een project te ontwikkelen met Class 3E (de coproductie *Legends of the Roof 2022*), zodat deze groep een volgende stap kan maken. Dit project wordt begin 2024 gemaakt en gespeeld.

Met de afdeling cultuur zijn gesprekken geweest over de voortgang, de toekomst en wat wij nog hebben. Om onze band met de stad te kunnen intensiveren is er een maatwerk aanvraag gedaan voor een creatieve producent voor de stad. Die subsidie is voor 2024 toegekend.

Eind 2023 is het traject voor onze nieuwe werkplek tot stilstand gekomen omdat wij de financiering niet rond kregen.. In 2024 wordt op initiatief van de NS een nieuw traject gestart met nieuwe partners

INTERNATIONAAL

Wij zien de impact van ons werk terug in het internationale veld door de voorstellingen die wij spelen, de workshops die we geven en het regisseren aan de universiteiten theater en poppenspel.

Foto: Coronet theatre

4. STAKEHOLDERS

Zij waren in 2023 van belang voor het slagen en bouwen aan de activiteiten van Duda Paiva Company en de Laswerkplaats:

5. 2024 EN VERDER

In 2023 hebben wij samen met Paul Selwyn Norton gereflecteerd op wie wij zijn en wat wij doen en waar de ambities voor de komende jaren kunnen liggen. Die gesprekken waren input voor het beleidsplan voor de periode 2025-2028.

Uit de SWOT die wij hebben gemaakt trekken wij de volgende conclusies:

Duda Paiva Company boft met de unieke signatuur waarmee een breed speelveld wordt bereikt, dat zich wereldwijd uitstrekt. Daarnaast is het aanbod van producties voor verschillende leeftijden (jeugd, jongeren en volwassenen) plus de bijzondere samenwerkingsverbanden van grote meerwaarde om een divers publiek te bereiken.

De veelvormigheid van onze producties, het delen van onze techniek en ervaring met andere makers zijn onze kracht, en onze groeipotentie. Om die groeipotentie waar te maken, moeten wij werken aan zichtbaarheid, het ontwikkelen van nieuwe partners in andere sectoren en het genereren van andere speelplekken.

Groei is noodzakelijk in een markt die verandert. De dreiging dat er in de toekomst minder geld is voor meer projecten, is reëel. Evenals het feit dat het aantal producties harder groeit dan het aantal speelplekken dat er te vergeven is.

Wij zullen dus moeten voorsorteren op een toekomst waarin wij in staat zijn op andere manieren inkomsten te verwerven en waar duurzaamheid leidend is.

6. FINANCIËLE TOELICHTING

Wij hebben een goed jaar gehad. Beter dan wij vooraf hebben kunnen voorzien. Er zijn nauwelijks voorstellingen afgelast en wij hebben er meer gespeeld. De publieksinkomsten zijn weer op het niveau van voor covid.

Vooraf de Nederlandse inkomsten stegen fors. Met name door het genereren van meer vaste speelplekken en het grote bereik van de jeugdvoorstellingen. Dit is een goed vooruitzicht.

De groei van de buitenlandse inkomsten is ook fijn, maar incidenteel. Door het accent te leggen op Nederland is er minder ruimte om te reizen naar het buitenland. Daarnaast speelt de vraag: hoe maken wij spelen in het buitenland in de toekomst mogelijk als we ook onze voetafdruk willen verkleinen en een bijdrage leveren aan klimaat en milieu? Het antwoord op deze vraag zal zeker van invloed zijn op het aantal speelbeurten en de relatie met onze buitenlandse partners.

Coproducties zijn een derde onderdeel van publieksinkomsten. De samenwerking met partners uit de sector (muziek, dans) is van belang voor de artistieke ontwikkeling maar zeker ook voor het bereik van publiek en speelplekken, zoals de grote zaal. En in die zin ook voor onze publieksinkomsten.

Meer spelen heeft direct gevolgen voor de personeelskosten bij de activiteiten. Die zijn fors hoger.

Naast het feit dat wij meer gespeeld hebben, zijn er extra mensen bij producties betrokken in verband met hernemingen en het inwerken van nieuwe spelers en technici.

De materiële kosten bij de activiteiten zijn hoger omdat de kosten coproductie voor het project Reinaerts de V. in zijn geheel zijn geboekt in 2023.

De beheerslasten, personeel en materieel, lopen volgens plan en daar is nog ruimte om de verwachte verhogingen in 2024 te dekken.

Wij sluiten het jaar af met een klein verlies, dat deels gedekt wordt uit het bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten, en overigens uit de algemene reserve.

Ten aanzien van de financiën 2024 zien wij geen onoverkomelijke risico's. Met betrekking tot de periode daarna, planperiode 2025-2028, is het wachten op de uitslag van de meerjarige subsidie 2025-2028 van het Fonds Podiumkunsten. Deze wordt in juli 2024 verwacht. Gezien onze prestaties en onze plannen zien wij die uitslag met vertrouwen tegemoet.

7. GEOGRAFISCHE SPREIDING

Wij trokken door Nederland, van noord naar zuid, van oost naar west. Met als zichtbaar resultaat dat wij door het hele land te zien zijn; in alle regio's, in alle grote steden: van De Lawei in Drachten tot Amare in Den Haag, van Limburg Festival tot De Verbeelding in Purmerend, van De Kunstlinie in Almere tot SPOT in Groningen. We hebben zeker dertig vaste speelplekken. In deze theaters keren we terug met iedere nieuwe productie en bij jeugdvoorstellingen gekoppeld aan schoolvoorstellingen overdag.

Internationaal haalden wij de door covid verplaatste voorstellingen in. Wij kwamen in negen landen op bezoek. Het Verenigd Koninkrijk was populair dit jaar. In London, Liverpool en Newcastle zag het publiek een van onze producties. Uniek was dat niet alleen onze solo's de landsgrenzen trotseerden maar ook producties als *De wonderbaarlijke Mandarijn* met het Concertgebouworkest dat ons naar Essen bracht en *Avatāra* trok naar Frankrijk en Bulgarije.

Zoals elk jaar kijken wij met trots naar onze producties en hoe zij de weg naar de zalen en het publiek weten te vinden. Die spreiding is echter ook onze zorg. De kosten voor vervoer worden hoger, de files zijn weer langer, de treinen lopen vaker vertraging op en intussen is er ook de urgentie hoe de CO2-uitstoot te verminderen. Verandering in transport en reizen heeft dan ook de komende jaren onze aandacht.

UITVOERINGEN	2021-2024	2023
NOORD	6	10
OOST	6	3
MIDDEN	10	18
WEST	11	22
ZUID	20	17
AMSTERDAM	10	15
ROTTERDAM	2	1
DEN HAAG	8	3
UTRECHT	5	3
NEDERLAND (totaal)	78	92
BUITENLAND	10	24
TOTAAL	88	116
AMERSFOORT	8	16
SCHOOL PO/VO	19	40

8.ORGANISATIE

Iedereen is van waarde binnen Duda Paiva Company en samen bepalen wij de waarde van de organisatie. Wij streven naar gelijkwaardigheid van werkzaamheden en een gelijkwaardige beloning van die werkzaamheden. Wij stimuleren onze mensen om nieuwe dingen aan te gaan, binnen en buiten de organisatie, door scholing, door bij andere gezelschappen te werken, door de workshops die wij zelf organiseren. We gaan duurzaam om met onze mensen. Wij gaan duurzaam om met onze projecten en spullen.

2023 was het jaar van de veranderingen binnen de organisatie. Een nieuwe ervaring! Er gingen in totaal vier mensen weg binnen productie, techniek en marketing. 'Meer continuïteit, regelmaat, vast inkomen, dichterbij huis, iets nieuws willen leren', waren de redenen. Gevolg was dat er een kleinere crew was om de verschillende producties voor te bereiden en te draaien. De vrijgekomen functies worden in de loop van 2024 weer ingevuld.

SAMENSTELLING BESTUUR EN DIRECTIE

Het bestuur van de stichting Laswerk/Duda Paiva Company heeft uit drie leden: Mirjam Barendregt (penningmeester/voorzitter), Leo Spreksel (lid en vertrouwenspersoon), - Bas Molenveld (lid).

De organisatie wordt geleid door een tweehoofdige directie, te weten de artistiek leider en de zakelijk leider. De directie wordt gevormd door Eduardo de Paiva Souza, artistiek leider | maker en Prisca Maas, zakelijk leider.

Bestuur en directie hebben 6 keer vergaderd. In de vergaderingen zijn de lopende zaken (waaronder organisatie en financiën) en de meerjaren aanvraag landelijk en stedelijk aan de orde gekomen. Daarnaast heeft het bestuur aandacht voor de werkgeversrol en de implementatie en naleving van de codes. Het bestuur heeft geconstateerd dat er in 2023 geen sprake is geweest van belangenverstrengeling. De communicatie tussen bestuur en directie is goed.

CODES

De stichting hecht waarde aan het toepassen van de drie culturele codes. De codes zijn richtinggevend voor het handelen met betrekking tot haar maatschappelijke doelstelling om culturele en daarmee maatschappelijke waarde te creëren, over te dragen en te bewaren. Een onafhankelijk en transparant bestuur vormt daar de basis van. Goed werkgeverschap, diversiteit en duurzaamheid zijn kernbegrippen in de organisatie.

GOVERNANCE CODE CULTUUR

Het bestuur en de directie passen de Governance Code Cultuur toe. Het bestuur heeft de uitvoerende taken gedelegeerd aan de directie en dit vastgesteld in een bestuurs- en directiereglement en een procedure belangenverstrengeling.

Deze reglementen en de normen in code vormen de basis van de handelen binnen de organisatie. Wij zijn gezamenlijk verantwoordelijk deze in de praktijk te brengen en uit te dragen.

Het bestuur heeft een externe accountant benoemd voor de controle van de jaarrekening.

Penningmeester en zakelijk leider hebben een gesprek met de accountant over diens bevindingen bij het controleren van de jaarrekening. Van dit gesprek wordt verslag gedaan in een vooraf vastgestelde bestuursvergadering waarna in dezelfde vergadering de jaarrekening wordt vastgesteld.

Bestuursverslag en jaarverslag worden online gezet.

Het afgelopen jaar heeft de artistieke en zakelijke directie een coachingstraject m.b.t. leiderschap met oog op de toekomst afgerond. Ook is onder leiding van een coach de stand van zaken van de organisatie doorgelicht als startpunt voor het te schrijven meerjarenplan 2025-2028. Bestuur en directie hebben dit besproken en gezamenlijk het traject voor de meerjarige subsidie uitgezet.

DIVERSITEIT + INCLUSIE

Personeel

Wij vinden het belangrijk dat het team divers en inclusief is. Dat wij ruimte blijven maken voor andere achtergronden, meningen en gedachten en dat het gesprek gaande blijft. Uit het coachingstraject werd duidelijk dat wij weliswaar zo denken maar te weinig doen. Zeker rond het projectniveau valt nog winst te behalen door het team in een vroeger stadium mee te nemen zodat er gezamenlijk verantwoordelijkheid ontstaat. De nieuwe invulling van het team biedt de mogelijkheid daar actief op in te zetten. Een actiepoint voor 2024.

Ook dit jaar hebben wij oog en oor voor de wensen en dromen van makers binnen onze organisatie. Dat leidt ertoe dat zij onder de vleugels van Duda Paiva Company hun eigen projecten ontwikkelen en aan hun toekomst werken. Projecten als *Dodo* en *Laatste Kans* zijn daar de eerste voorbeelden van. *Laatste Kans* ontwikkelen van een project voor festivals naar een project voor en met ouderen (2025). Wij stimuleren spelers ook om andere taken op zich te nemen, zoals repetitor of regieassistent. Hierdoor kunnen zij zich verder ontwikkelen en ontstaat er grotere betrokkenheid bij het werk en met elkaar.

Publiek

Door projecten voor verschillende leeftijden en coproducties te maken bereiken wij een breed en divers publiek.

De diversiteit wordt het meest zichtbaar in jeugdvoorstellingen zoals dit jaar *Kinderen van het verdwenen woud*. Door schoolvoorstellingen en goed educatief materiaal ontstaat een organische manier een diverser en inclusiever publiek te bereiken. Het blijft wel belangrijk om bereikbaar te blijven zodat je mee kunt denken met de doventolk en kunt inspelen op specifieke wensen van leerkrachten.

Dit keer hebben wij het thema klimaat benaderd vanuit de leefwereld van Duda's jeugd, Brazilië. Door kinderen (maar ook volwassenen) kennis te laten maken met dieren, bewoners, zang uit een ander land, verbreden wij niet alleen hun blik op de wereld maar laten wij ook voorzichtig zien wat de impact is van ons gedrag op die wereld.

Programma

De projecten komen voort uit ons thema voor deze periode: Wat het betekent om mens te zijn in een wereld die steeds verder afbrokkelt. Een zoektocht naar "wie zijn wij en wat is ons verhaal".

In 2023 laten wij zien door oude verhalen te gebruiken en in een ander perspectief te zetten, de uitdagingen van onze wereld op een magische en niet belerende wijze kunnen vertalen naar de theaterzaal en publiek van vandaag.

In *Kinderen van het Verdwenen Woud gebruikten* gaat het over oude verhalen uit andere culturen en de invloed van en op de mens van nu.

Het verhaal van de *Wonderbaarlijke Mandarijn* gaat over de oneerlijke verdeling en macht die wij ook in onze samenleving terug zien. En *Reinaert de V.* laat zien dat een oud verhaal ook over duurzaamheid, milieuverontreiniging en geen vlees eten kan gaan.

Partners

Samenwerking is de kern van ons werk. Door het kiezen van de juiste partners kunnen wij met onze projecten een brede doelgroep bereiken en bijzondere projecten ontwikkelen. Op artistiek gebied is dit succesvol. Ook onze artistieke samenwerkingspartners hanteren de Code Diversiteit en Inclusie. Het bereiken van maatschappelijk sociale partners gebeurt nog te weinig. Hier hebben wij te weinig menskracht voor. Vanuit de gemeente Amersfoort hebben wij een incidentele maatwerk subsidie

gekregen voor menskracht die ons ruimte geeft in 2024 verbindingen te bouwen tussen onze projecten en (mogelijke) partners op maatschappelijk / sociaal terrein.

FAIR PRACTICE

Wij vinden het belangrijk dat iedereen die bij ons werkt, zich thuis voelt, dat er wederzijds vertrouwen en een open communicatie is. Daarom staat de deur open en is er altijd tijd voor een gesprek. Er zijn dit jaar regelmatig individuele gesprekken gevoerd, meestal naar aanleiding van iets concreets. Dat is super goed maar het van daaruit leggen van de lijn naar het grotere geheel is te beperkt geweest. Dat is ook de conclusie uit het coachingstraject dat de directie heeft gehad. Wetende dat 'doen' onze eerste insteek is, hebben wij afgesproken om de werkwijze rond de maakperiodes 2024 anders in te zetten en een sociaal veilige werkomgeving concreet te maken.

Eerlijk betalen. Wij betalen onze mensen eerlijk en gebruiken daarbij de CAO Theater en Dans als leidraad. In 2023 hebben we afspraken gemaakt over wel of niet door betaling van loon/honorarium bij ziekte of door annulering van voorstellingen.

Duurzaamheid staat hoog op de agenda. Wij hechten belang aan het gezamenlijk zoeken naar oplossingen. Dit is een van de redenen dat wij in 2023 het statement 'Te zijn of Niet te Zijn' ondertekenden en wij via het NAPK meewerken aan het Theater Groenboek.

Binnen onze eigen praktijk richten wij al pijlen op wat wij nu kunnen doen. Onze poppen krijgen, net als spelers of dansers, nieuwe rollen in andere productie en worden dus hergebruikt. Wij houden onze voorstellingen lang in het repertoire om te spelen of om te hergebruiken. In het kader van reizen en transport gaat de trein voor de auto of het vliegtuig. Dit geldt met name voor spelers.

Bij diner en lunch stimuleren wij vegetarisch eten. Op de agenda staan verder het CO2 neutraler maken van het transport (het busje) en het overgaan van conventioneel licht naar led. Dit laatste is al ontwikkeling. DE nieuwe lampen die worden aangeschaft zijn led.

WNT

Stichting Laswerk kent geen topinkomens, maar streeft ernaar dat alle betrokkenen bij onze projecten naar alle redelijkheid en binnen de kaders van wat financieel mogelijk is, worden betaald. Het bestuur van de stichting is onbezoldigd.

